

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	13
ВМЕСТО ПРЕДГОВОР	15
ЧАСТ ПЪРВА	
ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ГРАЖДАНИ	17
Дял I. ЕС – Конститутивни елементи	17
Глава I. Създаване. Основополагащи ценности и цели	17
§ 1. От Европейските общности до Европейския съюз	17
§ 2. Европейският съюз преди Договора от Лисабон	27
§ 3. Европейският съюз след Договора от Лисабон.....	31
Глава II. Членство	36
§ 1. Възникване	36
§ 2. Суспендиране на права, произтичащи от членството	47
§ 3. Оттегляне от Съюза.....	50
Глава III. Правосубектност на ЕС	52
§ 1. Вътрешна правосубектност	53
§ 2. Международна правосубектност	54
Глава IV. Правна природа на ЕС	56
§ 1. ЕС и държавата	59
§ 2. ЕС и класическите международни организации	62
§ 3. ЕС като „наднационална“ конструкция.....	63
Глава V. Мултилингвизмът в ЕС	65
§ 1. Съблюдаване на лингвистичното равенство.....	65
§ 2. Езиков режим на институциите на ЕС	69
Дял II. Гражданство на Европейския съюз и основни права	73
Глава I. Гражданство на Европейския съюз	73
§ 1. Понятието и правната му уредба	73
§ 2. Съдържание	78
§ 3. Равно третиране	111
§ 4. Развитие на понятието „гражданин на ЕС“ в практиката на Съда на ЕС	113
Глава II. Основни права	116
§ 1. Правна уредба	116
§ 2. Харта на основните права на ЕС	119
§ 3. Присъединяване на ЕС към ЕКПЧ	130

ЧАСТ ВТОРА

ПРАВНАТА СИСТЕМА НА ЕС	143
Дял I. Източници на правото на ЕС	143
<i>Раздел I. Първично право</i>	144
Глава I. Учредителните договори	144
§ 1. От Римските договори до Договора за ЕС от Ница	145
§ 2. Действащото право: Договорът за Европейския съюз (ДЕС) и Договорът за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)	150
§ 3. Изменение на Договорите	162
Глава II. Общите принципи на правото на ЕС	171
§ 1. Създаване и развитие на общите принципи	171
§ 2. Функции на общите принципи	177
Глава III. Практиката на Съда на ЕС като източник на право	179
Глава IV. Международни споразумения	181
§ 1. Международни споразумения на ЕС	181
§ 2. Международни споразумения на държавите членки	184
§ 3. Смесени договори	185
<i>Раздел II. Производно право</i>	187
§ 1. Правни актове на ЕС. Обща характеристика. Видове	187
§ 2. Регламент	192
§ 3. Директива	197
§ 4. Решение	199
§ 5. Препоръки и становища	200
§ 6. Форма, публикуване, влизане в сила, действие във времето	201
Дял II. Характерни белези на правото на ЕС	204
Глава I. Автономен характер	204
Глава II. Предимство на правото на ЕС	208
§ 1. Предимство по отношение на вътрешното право на държавите членки	208
§ 2. Предимство по отношение на международното право	216
Глава III. Директен ефект на правото на ЕС	229
§ 1. Определение	229
§ 2. Директен ефект на различните източници на правото на ЕС	231
§ 3. Изисквания към правната норма с директен ефект	245
Глава IV. Прилагане на правото на ЕС на национално равнище	247
§ 1. Принципи	247
§ 2. Етапи на процеса на прилагане	250

Глава V. Отговорност на държавите за вреди от нарушение на правото на ЕС	255
§ 1. Утвърждаване на принципа	255
§ 2. Условия за ангажиране на отговорността на държавата членка ...	257
§ 3. Реализиране на отговорността на национално равнище	261

ЧАСТ ТРЕТА

ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА НА ЕС	263
--	-----

Дял I. Компетентност	263
-----------------------------------	-----

Глава I. Принцип на предоставената компетентност	263
---	-----

§ 1. Обща характеристика	263
--------------------------------	-----

§ 2. Принципът на предоставената компетентност в практиката на Съда на ЕС	267
---	-----

Глава II. Видове компетентност	276
---	-----

§ 1. Изключителна компетентност	277
---------------------------------------	-----

§ 2. Съвместна (споделена) компетентност	278
--	-----

§ 3. Подкрепящи, координиращи или допълващи действия	279
--	-----

Глава III. Упражняване на компетентност	282
--	-----

§ 1. Субсидиарност	282
--------------------------	-----

§ 2. Пропорционалност	290
-----------------------------	-----

§ 3. Клаузата за гъвкавост	291
----------------------------------	-----

Глава IV. Засилено сътрудничество. Постоянно структурирано сътрудничество	294
--	-----

§ 1. Засилено сътрудничество	294
------------------------------------	-----

§ 2. Постоянно структурирано сътрудничество	316
---	-----

Дял II. Институции и органи на ЕС	317
--	-----

Раздел I. Политическите институции на ЕС	317
---	-----

Глава I. Обща характеристика на институционалния механизъм на ЕС	317
---	-----

Глава II. Европейски парламент	320
---	-----

§ 1. Възникване	320
-----------------------	-----

§ 2. Избори за Европейски парламент	322
---	-----

§ 3. Статут на европейския депутат	327
--	-----

§ 4. Състав	331
-------------------	-----

§ 5. Организация и начин на функциониране	333
---	-----

§ 6. Правомощия	340
-----------------------	-----

§ 7. Роля на националните парламенти в интеграционния процес	350
--	-----

Глава III. Европейски съвет	358
--	-----

§ 1. Възникване	358
-----------------------	-----

§ 2. Състав.....	359
§ 3. Компетентност	360
§ 4. Председател.....	364
Глава IV. Съвет на ЕС	367
§ 1. Състав, организация и начин на функциониране	367
§ 2. Начин на гласуване	377
§ 3. Правомощия.....	389
Глава V. Европейска комисия	391
§ 1. Обща характеристика	391
§ 2. Състав, формиране и начин на функциониране	393
§ 3. Правомощия.....	405
Глава VI. Върховен представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност	412
Раздел II. Финансови и контролни институции и органи	416
Глава I. Европейска централна банка и европейска система на централните банки	416
§ 1. Изграждането на ИПС и създаването на ЕЦБ.....	416
§ 2. Правомощия и ръководни органи.....	417
§ 3. Единна система за надзор и изграждане на банков съюз.....	421
Глава II. Европейска инвестиционна банка.....	424
§ 1. Състав и организация	424
§ 2. Правомощия.....	426
Глава III. Сметна палата	429
§ 1. Създаване, състав и начин на функциониране	429
§ 2. Правомощия.....	431
Раздел III. Консултативни и други органи	434
Глава I. Европейски икономически и социален комитет	434
§ 1. Състав, организация и начин на функциониране	434
§ 2. Правомощия.....	436
Глава II. Комитет на регионите	437
§ 1. Създаване, състав и начин на функциониране	437
§ 2. Правомощия.....	440
Глава III. Агенции и други органи	442
§ 1. Децентрализирани агенции	442
§ 2. Изпълнителни агенции	453
Дял III. ПРОЦЕС НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ	455
Глава I. Законодателната процедура в ЕС	458
§ 1. Законодателна инициатива.....	458
§ 2. Видове законодателни процедури	463

Глава II. Бюджетна процедура	472
§ 1. Обща характеристика на бюджета на ЕС.....	472
§ 2. Етапи на бюджетната процедура	476
§ 3. Освобождаване от отговорност	480
Глава III. Нормотворческа дейност на Комисията	482
§ 1. Процедура по приемане на делегирани актове	482
§ 2. Процедура по приемане на изпълнителни актове (комитология) ...	485
Глава IV. Процес на вземане на решения	
в сферата на външната дейност на ЕС	490
§ 1. Актове в сферата на ОВППС	490
§ 2. Сключване на международни споразумения	492
Глава V. Гражданското представителство и процесът	
на вземане на решения в ЕС	499
§ 1. Диалогът между европейските институции	
и гражданското общество.....	499
§ 2. Процесът на лобиране в ЕС	503
§ 3. Диалогът с отделните европейски институции	516
ЧАСТ ЧЕТВЪРТА	
СЪДЕБНАТА СИСТЕМА НА ЕС	522
Дял I. Съд на ЕС.....	522
<i>Раздел I.</i> Обща характеристика.....	522
Глава I. Правна природа и функции.....	522
Глава II. Състав, вътрешна организация и начин на функциониране	531
§ 1. Съдии и генерални адвокати	531
§ 2. Организация на Съда.....	536
<i>Раздел II.</i> Компетентност	540
Глава I. Преюдициална компетентност	543
§ 1. Същност и основни функции на преюдициалното производство .	543
§ 2. Предпоставки за упражняване	
на преюдициалната компетентност	551
§ 3. Факултативно или задължително препращане.....	575
§ 4. Отношения между Съда и националните юрисдикции.	
Разпределение на компетентност	581
§ 5. Последници от решението на Съда. Правна сила	
и действие във времето	585
Глава II. Правораздавателна компетентност.....	589
§ 1. Иск за установяване на неизпълнение на задълженията	
от държава членка (чл. 258–260 ДФЕС)	591

§ 2. Неизпълнение на решенията на Съда на ЕС от държавите членки. Специалното съдебно-изпълнително производство по чл. 260, § 2 ДФЕС	599
§ 3. Контрол за законосъобразност на актовете на институциите (чл. 263, чл. 270 и чл. 277 ДФЕС).....	609
§ 4. Възражение за незаконосъобразност на актовете на институциите (чл. 277 ДФЕС).....	622
§ 5. Производство за установяване на неправомерно бездействие (чл. 265 ДФЕС)	622
§ 6. Извъндоговорна отговорност: иск за обезщетение на вреди (чл. 268 ДФЕС във връзка с чл. 340, § 2 ДФЕС).....	625
§ 7. Съдебна закрила във връзка със санкции, наложени от органи на Съюза и санкции в областта на интелектуалната собственост (чл. 261 и чл. 262 ДФЕС)	628
§ 8. Компетентност на Съда на ЕС в областта на договорната отговорност (чл. 272 ДФЕС)	629
Глава III. Консултативна компетентност	630
Раздел III. Производство пред Съда на ЕС	636
Глава I. Общи въпроси.....	639
§ 1. Представителство на страните и езиков режим.....	639
§ 2. Етапи на производството	642
§ 3. Съдебно решение.....	648
§ 4. Изпълнителна сила на съдебните решения (чл. 299 ДФЕС).....	650
§ 5. Съдебни разноски и правна помощ	651
Глава II. Процесуални инструменти за ускоряване разглеждането на делата.....	653
§ 1. Спешното преюдициално производство	654
§ 2. Опростено производство (отговор с мотивирано определение) ...	663
§ 3. Бързо преюдициално производство	664
§ 4. Постановяване на решение с предимство	665
§ 5. Възможност за решаване на делото без представяне на заключение на генерален адвокат	665
Глава III. Особени производства	666
§ 1. Специални процесуални мерки.....	666
§ 2. Обезпечително производство	668
Глава IV. Извънредни способности за защита	671
§ 1. Отмяна на влязъл в сила съдебен акт по молба на трето лице	671
§ 2. Отмяна на влязъл в сила съдебен акт	672
§ 3. Отмяна на съдебно решение, постановено в отсъствие на ответника	672

§ 4. Преразглеждане на съдебни актове на Общия съд.....	673
Глава V. Обжалване на съдебните актове на Общия съд	676
Дял II. Общ съд	679
Глава I. Състав, вътрешна организация и начин на функциониране.....	682
Глава II. Компетентност	686
§ 1. Преки искове.....	686
§ 2. Преюдициални запитвания.....	694
§ 3. Общият съд като втора инстанция. Контрол върху решенията на Съда на публичната служба	695
Глава III. Производство.....	697
Дял III. Съд на публичната служба	701
Глава I. Създаване, състав и организация	701
Глава II. Компетентност	705
Глава III. Производство.....	709
ЧАСТ ПЕТА	
ОТНОШЕНИЯ НА БЪЛГАРИЯ С ЕС	717
Глава I. От сътрудничество към асоцииране	717
§ 1. От формалното взаимно признаване до споразуменията от „първо поколение“	717
§ 2. Европейско споразумение за асоцииране	721
Глава II. От асоцииране към членство	734
§ 1. Подготовка за присъединяване.....	734
§ 2. Процес на присъединяване	742
§ 3. Договорът за присъединяване	752
Глава III. Вътрешен механизъм за координация след присъединяването.....	762
§ 1. Структура.....	763
§ 2. Документи, одобрявани в рамките на координационния механизъм	768
Глава IV. Прилагане на правото на ЕС в България	771
§ 1. Прилагане на правото на ЕС от националните административни органи	771
§ 2. Прилагането на правото на ЕС от националния съдия	772
§ 3. Преюдициални запитвания.....	774
§ 4. Процедури за установяване на нарушение на правото на ЕС	777
Глава V. Отговорност за вреди, причинени от нарушение на правото на ЕС	781
§ 1. Национална законодателна рамка.....	781

§ 2. Национална съдебна практика	782
Глава VI. Процес на присъединяване към еврозоната	788
§ 1. Въвеждане на единната парична единица	788
§ 2. Разширяване на еврозоната. Механизми и процедури	789
§ 3. Перспективите за България	791
ХРОНОЛОГИЯ НА ИЗГРАЖДАНЕТО НА ЕВРОПА.....	793
КЛЮЧОВИ ДАТИ НА ОТНОШЕНИЯТА НА БЪЛГАРИЯ С ЕС	818
БИБЛИОГРАФИЯ.....	821